

مراودات اجتماعی دختران و پسران ایرانی

دکتر عباس محمدی اصل
DRAMASL@YAHOO.COM

**چیزی بیش از منطق مطلق، غیرمنطقی نیست؛
زیرا این منطق به عروج پدیده‌ای غیرطبیعی می‌انجامد
که سرانجام فرو می‌پاشد.**

گوته

دنیا است. قیمت مسکن فقط طی ۳ سال اخیر در ایران ۵/۲ برابر شده است. به عبارت دیگر ثروت خانواده‌ها طی ۳ سال ۵/۲ برابر شده است. ۵/۲ برابر شدن ثروت خانواده‌ها از منظر خانواده‌ها پدیده مثبتی است اما از منظر جوانانی که می‌خواهند ازدواج کنند منفی ارزیابی می‌شود (روزنامه دنیای اقتصاد، ۱/۲/۱۳۸۷). پس از لحاظ امکانات مالی مشکلی نداریم. مع هذا ایجاد اشتغال برای توزیع درآمدها با مشکل مواجه است؛ چنانکه «وزیر بازرگانی از خالی بودن ۳۰ تا ۳۵ درصد از ظرفیت‌های تولیدی کشور خبر داد» (روزنامه ایران، ضمیمه اقتصادی، ۲۱/۱۰/۱۳۸۶). در این فضای نابرابر، خط فقر وسعت می‌گیرد. در این زمینه «مدیر کل دفتر فقرزدایی وزارت رفاه و تامین اجتماعی کشور گفت: خط فقر شدید همان خط فقر گرسنگی است که افراد توانایی تامین هزینه سیر کردن خود را ندارند که یک درصد افراد جامعه زیر فقر شدید قرار دارند که تعداد آنها ۷۰۰ هزار نفر است. تعداد افرادی که علاوه بر رفع گرسنگی قادر بر تامین هزینه مسکن، پوشاک و آموزش خود نیز نیستند و در واقع زیر خط فقر مطلق زندگی می‌کنند، ۷ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر معادل ۱/۱۱ درصد جمعیت کشور هستند» (روزنامه حیات نو، ۲/۱۰/۱۳۸۶: ۱۱). بر این سیاق «مدیر کل امور اجتماعی وزارت کشور گفت: بیش از شش درصد از جمعیت کل کشور در حال حاضر زیر خطر فقر مطلق هستند، ولی در عین حال پراکندگی فقر در استان‌های مختلف، متفاوت است». در این حال نابرابری توزیع درآمدها نیز نباید غافل شد.

ژود بیند حضرت و ایران پاک

هر که را هست از مونس‌ها جان پاک

اگر در این شرایط شخص داوطلب ازدواج شود، قبل از هر چیز به محاسبه هزینه ازدواج می‌پردازد. «هزینه برگزاری مراسم ازدواج در تهران از حداقل سه میلیون تومان شروع شده و به ۱۰۰ میلیون تومان می‌رسد» (روزنامه سرمایه، ۱۰/۶/۱۳۸۶: ۸). اگر عمده ساخت جمعیت جوان کشور را نیز دانش‌آموز و دانشجو بگیریم، در این صورت اما از یک سو طولانی شدن تحصیل یکی از موانع عمده ازدواج به شمار می‌آید. از سوی دیگر وضعیت نگران‌کننده بیکاری نیز مزید بر علت می‌شود.

در این مورد «نتایج یک نظرسنجی که اخیراً در شهر تهران از افراد بالای ۱۸ سال انجام شده است، نشان می‌دهد که مهمترین مشکل کشور از نظر ۲۸/۸ درصد پاسخ‌دهندگان «بیکاری و عدم اشتغال» و دیگر دغدغه‌های مردم به ترتیب «گرانی و تورم» و «مسکن» و «سهم‌بندی بنزین» است؛ همچنین ۲۱/۸ درصد شرکت‌کنندگان در این نظرسنجی که برخی از آنها اعلام کرده‌اند «نگران آینده فرزندانشان» هستند، اولین موضوعی که مجلس هشتم باید به آن رسیدگی کند را بیکاری عنوان کرده‌اند» (روزنامه ابتکار، ۱۳/۹/۱۳۸۶: ۲). گذشته از این «نرخ بیکاری در ایران امسال به ۱۲ درصد افزایش یافته و تا سال ۱۳۹۱ به ۱۵ درصد می‌رسد اکونومیست نوشت: در سال گذشته ایران شاهد نیروی کار ۲۴ میلیون و ۳۰۰ هزار نفری بوده است که با ۲/۸ درصد افزایش امسال به ۲۵ میلیون نفر خواهد رسید. نیروی کار ایران طی سال‌های ۸۷، ۸۸ و ۸۹ به ترتیب ۲/۷، ۲/۶ و ۲/۶ درصد افزایش یافته و به ۲۵ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر، ۲۶ میلیون و ۳۰۰ هزار نفر و ۲۷ میلیون نفر خواهد رسید که با تداوم روند صعودی این شاخص را در سال ۱۳۹۰ به ۲۷ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر خواهد رساند. سال ۱۳۹۱ سالی است که کشور شاهد نیروی کار ۲۸ میلیون و ۳۰۰ هزار نفری خواهد بود که نسبت به سال ۸۵ افزایش چهار میلیون نفری خواهد داشت. در همین راستا «وزیر کار و امور اجتماعی گفت: طبق آمار بانک مرکزی از ۱۷۵ شهر در همراه نرخ بیکاری ۱۱/۲ درصد است که تقریباً ۰/۷ درصد نسبت به شهر یوروما که بانک مرکزی ۱۱/۹ درصد اعلام کرده بود کاهش یافته است» (روزنامه ابصار، ۲۴/۹/۱۳۸۶: ۴). بر همین پایه «رییس اداره طرح‌های آماری وزارت کار گفت: از تمامی جمعیت در سن کار کشور ۴۱/۵ درصد افراد شاغل و یا در جست و جوی شغل هستند و ۵/۸ درصد افراد نیز نه شاغل و نه به دنبال کار هستند» (روزنامه سرمایه، ۱۰/۴/۱۳۸۶: ۲). همچنین «وزیر کار و امور اجتماعی اعلام کرد: هر سال یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر به تعداد جویندگان کار اضافه می‌شود» (روزنامه کارگزاران، ۱۱/۷/۱۳۸۶: ۱۳).

بر اساس نتایج تحقیقات سازمان ملی جوانان، نرخ بیکاری جمعیت جوان دارای تحصیلات عالی کشور ۵/۳۵ درصد است و این نرخ برای مردان ۲/۲۵ درصد و برای زنان ۴/۸ درصد ثبت شده است. نسبت کل جمعیت جوان دارای تحصیلات عالی در کشور ۲/۱۲ درصد بوده است. سال گذشته نرخ بیکاری ۲/۱۱ درصد بوده است» (روزنامه سرمایه، ۱۱/۱۲/۱۳۸۶: ۱۶).

تصمیم‌گیری عقلانی برای ازدواج به دسترسی به مسکن نیز ارجاع دارد. مع هذا در این زمینه «مدیر کل

انسان‌ها برای ادامه زندگی به دوستی یکدیگر نیازمند؛ زیرا در این دوستی‌ها است که اطلاعات و گرایش‌ها و اشتیاق‌ها مبادله می‌شود. در این میان، اگر دوستی در فضای زندگی و تحصیلی و شغلی منجر به همدلی شود می‌تواند به وساطت خانواده تا ازدواج هم پیش رود. ازدواج سرآغاز متعالی شدن غرایز است و به نوسازی زندگی حکم می‌دهد. از این حیث، مراودات دختران و پسران با لحاظ عفاف و محرمیت و منع تمتع نامشروع، ممکن است. در همین زمینه استاد مطهری در کتاب «اخلاق جنسی» متذکر می‌شوند «مقتضای منطق و تعقل این است که با سنن و خرافات مبتنی بر پلیدی علاقه جنسی مبارزه کنیم و در عین حال موجبات طغیان و عصیان و ناراحتی غریزه را به نام آزادی پرورش آزادانه فراهم نکنیم» (مطهری، ۱۳۶۸: ۲۵). برای تحقق این هدف ابتدا وضعیت جامعه را مرور می‌کنیم و سپس با تاکید بر ضرورت دینی ازدواج، امکانات اقتصادی - اجتماعی انجام این مهم را پی می‌گیریم تا نشان دهیم محاسبات عقلانی کنشگران بر مبنای چه شرایطی می‌تواند منجر به تصمیم‌گیری برای تحقق این فریضه دینی - اجتماعی گردد.

فرصت‌ها و تهدیدها

«در حال حاضر ۶۸ درصد از جمعیت کشور زیر سی سال سن دارند. در شرایط فعلی جمعیت جوان از مرز ۵/۲۲ میلیون نفر فراتر رفته و همچنان در حال افزایش است» (روزنامه همبستگی، ۹/۸/۱۳۸۶: ۶). در این میان مدیر نمایندگی سازمان ملی جوانان استان اصفهان گفت: «حدود ۱۳ میلیون دختر و پسر ایرانی در سن ازدواج قرار دارند» (روزنامه شاپرک، ۱۹/۱/۱۳۸۷: ۱). این همه در حالی است که در ضرورت دینی ازدواج این جمعیت نیز بنا به نص صریح «و من آیاته ان خلق لکم من انفسکم ازواجاً لتسکنوا الیها و جعل بینکم موده و رحمه» (قرآن کریم، روم: ۲۱) تردید روا نیست.

تحقق چنین امری قبل از همه به وجود امکانات اقتصادی در جامعه وابسته است و لذا بهتر است ابتدا ببینیم جامعه ما از چه مقدار امکان مادی برخوردار است. در این زمینه می‌توان متذکر شد وزیر نفت ارزش صادرات نفت خام ایران در سال ۱۳۸۶ را ۷۰ میلیارد دلار اعلام کرد. سود خالص صادرات نفت ایران ۸/۶۵ میلیارد دلار بوده است. سود خالص صادرات نفت ایران معادل ۹/۱۰ درصد سود خالص صادرات

تدوین ضوابط و مقررات شهرداری تهران گفت: از مجموع ۲ میلیون و ۲۵۰ هزار واحد مسکونی در تهران ۱۳۰ هزار واحد مسکونی خالی و بدون استفاده است». (روزنامه خراسان، ۱۳۸۶/۱۱/۱۵: ۹) این در حالی است که «وزیر تعاون عنوان کرد در حال حاضر طرحی برای خانه دار شدن مجردین در وزارت تعاون وجود ندارد». (روزنامه سرمایه، ۱۳۸۶/۱۰/۲۰: ۶) بر این سباق «نیاز فوری کشور به زیر بنای ساختمانی، حدود چهل و پنج میلیون متر مربع در سال است. در حالی که با روش های متعارف ساخت و استفاده از تمامی امکانات بخش دولتی و خصوصی، سالانه فقط حدود هفده میلیون متر مربع بنا می توان احداث کرد». (روزنامه همشهری، ۱۳۸۶/۹/۲۶: ۲۰)

گذشته از همه این موارد، توجه به روحیات جدید شخصیتی جوانان به عنوان کنشگران عمده صحنه ازدواج دچار تحولاتی شده است. در این زمینه «رئیس انجمن مبارزه با آسیب های رفتاری گفت: «در دهه ۸۰ نیمی از جمعیت ۲۰ تا ۵۰ ساله ایرانی دچار خشونت و پرخاشگری اکتسابی پیش رونده هستند». (روزنامه خراسان، ۱۳۸۶/۱۲/۱۲: ۹) به علاوه «آسیب هایی همچون فرار از ارتباطات جمعی، گروهی و خویشاوندی عزلت گرایی و در نتیجه خلوت گزینی گاه ناسالم، حداقل در نیمی از جامعه جوان ایران شیوع یافته است. در میان آثار منفی که رشد گرایش به سوی فردگرایی و دوری از ارتباطات خویشاوندی و جمعی سالم در جامعه جوان در پی دارد، تمایل به استفاده بیش از حد معقول از ابزارهای الکترونیک از جمله کامپیوتر و تلفن همراه و در نتیجه آن افزایش «SMS بازی»، چت کامپیوتری و انجام بازی های رایانه ای را می توان مشاهده کرد». (روزنامه دنیای اقتصاد، ۱۳۸۷/۱/۲۵: ۲۹) تحت این شرایط، افزایش سن ازدواج در کنار فاصله گرفتن ارزش های والدین و فرزندان معنا می یابد.

چشم انداز ازدواج و طلاق

از دیگر عوامل موثر بر احتساب برتری فایده ازدواج بر هزینه تجرد به مقایسه چشم انداز ازدواج و طلاق توسط

کاندیداهای ازدواج باز می گردد. در زمینه ازدواج «دبیر شورای عالی نظام پزشکی گفت: هر سال ۸۰۰ هزار زوج جدید در کشور ازدواج می کنند». (روزنامه رسالت ۱۳۸۶/۱۱/۲۸: ۲۲) همچنین «وزارت بهداشت اعلام کرد: هر ساله حدود ۲۰ درصد حاملگی ها در ایران قبل از پنج ماهگی جنین به سقط منجر می شود. در مجموع سالانه ۳۵ هزار تولد زنده قبل از پنج سالگی فوت می کنند که در سال ۸۲ این میزان ۴۰ هزار و ۵۰۲ کودک را شامل می شد». (روزنامه آفتاب یزد، ۱۳۸۶/۱۲/۸: ۹) به علاوه «نیمی از معلولیت های نابینایی ناشی از بیماری های ژنتیکی است که بر اساس ازدواج های فامیلی ایجاد می شود و هم اکنون ۶۴ درصد ازدواج ها به صورت فامیلی در کشور صورت می گیرد». (روزنامه ایران، ۱۳۸۶/۱۰/۴: ۴) بر همین پایه «رییس دانشکده روان شناسی دانشگاه تهران به ابتلا ۵/۱ میلیون ایرانی به عقب ماندگی ذهنی و تولد یک نوزاد مبتلا به سندرم داون به ازای هر ۷۰۰ زایمان اشاره کرد». (روزنامه آرمان، ۱۳۸۶/۱۰/۲۶: ۷) از سوی دیگر «مدیر کل دفتر کودکان و نوجوانان سازمان بهزیستی گفت: سوء تغذیه، علت ۵۰ درصد مرگ و میرهای کودکان در کشور است». (روزنامه آفتاب یزد ۱۳۸۶/۱۱/۶: ۹) از طرفی «حدود ۱۰ درصد از ۷ میلیون کودک زیر ۶ سال کشور در بیش از ۱۱ هزار مهد کودک آموزش می بینند یکی از مراجعان به یک مرکز پیش دبستانی واقع در منطقه ۶ آموزش و پرورش تهران گفت: امسال برای ثبت نام فرزند دیگرم مراجعه کردم اعلام کردند باید حدود ۸۰۰ هزار تومان برای این دوره بپردازم».

(روزنامه شاپرک، ۱۳۸۶/۱۱/۲۱: ۶)

در این محاسبه نباید هزینه فرزندپروری از قلم بیافتد. «نرخ مهد کودک های استان تهران تا پایان امسال رقمی بین ۷۹ هزار تا ۶۳ هزار تومان اعلام شده است و تفاوت قیمت در مناطق مختلف شهر تهران حدود دو تا پنج هزار تومان است». (روزنامه سرمایه، ۱۳۸۶/۹/۲۵: ۱۸) آینده فرزندان نیز مد نظر کاندیداهای تاهل قرار می گیرد. از این حیث معاون دفتر آسیب دیدگان اجتماعی سازمان

بهزیستی کشور آخرین وضع ۲۲ هزار کودک کار و خیابان را تشریح کرد. وی گفت: در سال ۸۳، هشت هزار و ۴۵۷ نفر سال ۸۴، هفت هزار و ۴۳۳ نفر و در سال گذشته شش هزار و ۱۶۴ نفر در مراکز ساماندهی کودکان کار و خیابانی پذیرش شدند نداشتن مهارت فنی برای کار کردن اعتیاد پدر و نبود سرپرست مرد از جمله دلایل کار کردن کودکان است». (روزنامه ایران، ۱۳۸۶/۹/۴: ۴) بر این اساس مدیر عامل انجمن حمایت از حقوق کودک اعلام کرد: در سه ماهه اخیر ۵۰ مورد کودک آزاری به انجمن حمایت از حقوق کودک گزارش شده ۶۰ درصد از کودکان آزار دیده، پسر و مابقی دختر بودند حدود ۵۰ درصد از کودکان توسط پدرانشان آزار دیده اند. همچنین ۲۰ درصد آزارها توسط کادر آموزشی صورت گرفته است. ۴۰ درصد آزارهای جسمی، ۳۰ درصد عاطفی، ۳۰ درصد غفلت ۲۰ درصد آموزشی، ۱۰ درصد بهره کشی اقتصادی و ۲۰ درصد آزارها جنسی بوده است». (روزنامه سرمایه ۱۳۸۶/۱۱/۱۵: ۱۶) بر این بنیان مدیر عامل انجمن حمایت از حقوق کودکان گفت: میزان کودک آزاری در کشور نسبت به سال گذشته چهار برابر رشد داشته است تعداد جرایم کودک آزاری که در سال ۸۶ به اطلاع دفتر انجمن رسیده، ۲۷ مورد در ماه بوده است ۶۰ درصد کودک آزاری های امسال بر اثر فقر آگاهی و اقتصادی و ۴۰ درصد آنها به دلیل اعتیاد و جدایی والدین اعلام شده است. میزان کودک آزاری بین دختران و پسران تفاوت چندانی ندارد، اما کودکان ۱۰ تا ۱۳ ساله بیشتر در معرض این آسیب ها قرار می گیرند». (روزنامه آفتاب یزد، ۱۳۸۶/۱۲/۹: ۸) در همین شرایط «معاون دفتر امور شبه خانواده سازمان بهزیستی کشور گفت: هم اکنون در کشور ۲۱ هزار کودک بی سرپرست یا بدسرپرست تحت پوشش سازمان بهزیستی هستند و ۹۵۰۰ نفر آنها در خانه های کودکان و نوجوانان تحت مراقبت هستند و ۱۱ هزار و ۵۰۰ تن در درون خانواده های واجد شرایط از خدمات بهزیستی بهره می برند». (روزنامه ایر، ۱۳۸۶/۹/۷: ۱۰) بالاخره «آمارهای غیررسمی از وجود ۲۰ هزار کودک بی هویت و بدون شناسنامه زیر ۱۸ سال در کشور خبر می دهد و تنها در ۶ ماهه اول امسال از مجموع کودکانی که به مراکز بهزیستی در سطح کشور واگذار شده اند، ۲۳۶ کودک پدر و مادر مشخصی نداشته اند و در پرونده آنها درمقابل نام والدین، کلمه مفقودالتر نوشته شده است». (روزنامه حیات نو، ۱۳۸۶/۱۱/۱۳: ۱۱)

طلاق نیز از دیگر سرفصل های مورد محاسبه کنشگران ازدواج است. از این منظر بر می آید ازدواج های انجام شده در ۱۱ ماهه سال ۱۳۸۶ تعداد ۷۶۵ هزار و ۲۴۵ فقره بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از آن هفت درصد افزایش داشته است در این مدت ۸۳ هزار و ۲۷۹ فقره طلاق انجام شده که نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۸۵ چهار درصد افزایش را نشان می دهد». (روزنامه سرمایه، ۱۳۸۷/۱/۲۱: ۱۶) از یک سو «معاون دفتر امور آسیب دیدگان سازمان بهزیستی کشور گفت: از هر پنج ازدواج در تهران یک ازدواج منجر به طلاق شده است تحلیل های شش ماهه ابتدای سال جاری که روی ۱۰ هزار زوج مراجعه کننده به

جدول ۱. فاصله گرفتن ارزش های والدین و فرزندان

ارزش های والدین	ارزش های فرزندان
دلسوزی برای انتقال ارزش های جنسی قدیم به فرزندان	وابستگی اقتصادی فرزندان برای برآوردن انتظارات والدین
دوگانگی نصایح و عملکرد والدین	تنوع ارتباطات و مراجع و همالان
سردی رابطه با فرزندان	انتقاد از نابسامانی ها
دلسردی از انتقال ارزش های قدیم	تلقی ناکارآمدی این ارزش ها
تنظیم میل جنسی فرزندان حسب آمال تحصیل و شغل و اعتقادات	تنظیم تن آسا و آنی میل جنسی
نصیحت در توضیح روابط جنسی، رفع تکلیف، پدرمیانی در حل رفتارهای جنسی نابهنجار	منافات داشتن استقلال جوئی جوانی با نصایح والدین با فرض وابستگی کودکان آنان
انتقال ارزش های غیررسمی قبلی خود که مورد اجماع و آموزش قرار نگرفته	ناهماهنگی فرزندان پایبند به این ارزش ها با خواست جمع های غیررسمی آنان - دلبستگی رومانیتیک حسب آموزش های همالان از سوی فرزندان نوجو
پاداش مندی انتظار زوج یابی	غیرواقعی بودن و غیرقابل دسترس بودن ارزش انتظار

مراکز مداخله در بحران بهزیستی صورت گرفت، نشان می دهد، ۴۵/۵ درصد درخواست های طلاق از سوی زوجه، ۲۵ درصد توسط زوج و ۲۹/۵ درصد آن توافقی و از سوی زوجین ارائه شده است.

وی مدت زمان ازدواج ۴۰/۵ درصد زوجین را کمتر از سه سال اعلام کرد و گفت: همچنین ۱۵/۵ درصد درخواست های طلاق نیز در دوران عقد ارائه شده، بنابراین می توان گفت در مجموع ۵۶ درصد درخواست های طلاق در کمتر از سه سال ابتدای زندگی بوده ۳۲ درصد زوجین بدون فرزند و ۶۷ درصد دارای فرزند بوده که ۳۵ درصد آنها یک فرزند داشتند. وی رضایت خانواده ها در زمان ازدواج زوج را ۸۷ درصد و در میان خانواده های زوجه ۹۱ درصد خواند و افزود: ۱۳ درصد از خانواده های زوج و ۹ درصد از خانواده های زوجه مخالف ازدواج زوجین بودند.

۱۲ درصد از زوج ها و ۱۰ درصد از زوجه ها دارای سابقه قبلی طلاق بودند. نیمی از مراجعه کنندگان فاقد مسکن شخصی بوده اند. ۲۳ درصد از زوج ها دارای سابقه جرم بوده اند که جرم ۵۶ درصد مربوط به اعتیاد و مابقی در مورد مباحثی چون قاچاق، ضرب و شتم، سرقت و غیره بوده است، در عین حال آمار سابقه جرم در میان زوجه ها نیز ۵/۱ درصد بوده است. اعتیاد در میان ۲۳ درصد از زوج ها و یک درصد از زوجه ها جزء سوابق اعتیادی بود و ۴۱ درصد از زوج ها شغل آزاد داشته، ۱۷ درصد کارمند، ۱۶ درصد بیکار و ۱۵ درصد کارگر ساده بودند، بنابراین اکثر مراجعه کنندگان درآمد مکفی و شغل ثابتی نداشتند. به گفته وی ۷۹ درصد از زوجه های مراجعه کننده خانه دار بودند. به گفته وی ۷۰ درصد زوج های مراجعه کننده به مراکز مداخله در بحران از نظر روانی سالم و مابقی بیمار بودند که اختلالات روانی ۳۳ درصد وابستگی به مواد مخدر، ۱۵ درصد خلقی، ۱۰ درصد اضطرابی و ۹ درصد شخصیتی و غیره بوده است، همچنین ۸۶ درصد از زوج ها نیز اختلالات روانی نداشتند و مابقی (۱۴ درصد) دارای اختلالاتی چون اضطراب با ۴۶ درصد، خلقی با ۳۲ درصد و شخصیتی با ۹ درصد بوده اند. مسائل جنسی می تواند منشاء بسیاری از اختلاف ها و مشکلات بین زوجین باشد، اما به دلیل مسائل فرهنگی، اجتماعی و اخلاقی بروز نمی کند، اما خود را به صورت هایی چون پرخاشگری، بهانه گیری و غیره نشان می دهد، به طوری که ۱۰ درصد از ۱۰ هزار زوج و زوجه مورد مصاحبه این عامل را علت اختلال خود بیان کردند. اختلال جنسی در زوج ها به صورت سرد مزاجی با ۴۷ درصد، کمبود مهارت های رفتار جنسی با ۲۴ درصد، انزال زودرس با ۹ درصد و در بین زوجه ها ۶۷ درصد سرد مزاجی و ۲۳ درصد کمبود مهارت های رفتاری جنسی عنوان شده است. اعتیاد، دخالت والدین و اطرافیان، خشونت و ضرب و شتم، سوء ظن و بدبینی و نبود تفاهم از بیشترین عوامل درخواست طلاق زوجین بوده است. ۳۵ درصد از مراجعات منجر به سازش، ۲۵ درصد ارجاع به قوه قضائیه، ۱۸ درصد همکاری نکردن طرفین، ۱۵ درصد حمایت سازمان بهزیستی در تعویق طلاق و دو درصد تسریع در طلاق شده است. (روزنامه اعتماد، ۱۱/۱۲/۱۳۸۶: ۱۸) از طرف دیگر مسئول مرکز مطالعات و تحقیقات زنان حوزه علمیه قم گفت: میزان طلاق ها در کشور در سال ۷۵

از مسائل اخلاقی و ۱۲/۵ درصد در پی اختلافات خانوادگی به دلیل سوء ظن زن یا شوهر رخ داده است و در مجموع حدود ۲۸ درصد از قتل ها به رفتارهای اخلاقی زن یا مرد مربوط می شود. رئیس پلیس آگاهی نیروی انتظامی اضافه کرد: این در حالی است که قتل ۶۳ درصد زنان توسط محارم آنها رخ می دهد.»

(روزنامه اعتماد ملی، ۱۲/۱۰/۱۳۸۶: ۱۴)

بروز شرایط جدید همزیستی جنسی

افزایش روابط پیش از ازدواج با ضرورت حفظ بکارت خصوصا در نزد دختران و نیز اذن ولی دختر برای ازدواج موقت در عین نظر منفی جامعه برای تشکیل خانواده با زنان سیغهایی تناقض می جوید. ضرورت تجربه روانتیک در عصر فردیت یابی برای ازدواج در نبود تمهیدات و امکان به بن بست رسیدن این روابط برای تقویت ارزش های گذشته نیز به پنهان شدن روابط پیش از ازدواج یا رشد ازدواج های فاقد بکارت با توافق طرفین و بلکه ترمیم بکارت پنهان از چشم شوهر آینده می انجامد.

این در حالی است که ازدواج دختران غیر باکره با شریک جنسی قبلی به واسطه وابستگی عاطفی و نیز سراودات دختران با چندین پسر برای شرایط مختلف افزوده شده و امکان بارداری ناخواسته در کنار تسهیل تحمل این روابط از سوی دختران دانشجو حسب انتقاد از نابرابری جنسی و خصوصا دور شدن دختران و پسران شهرستانی از کنترل های هنجاری قبلی به تشدید اوضاع یاری رسانده است. به عنوان نمونه در زمینه تشدید این روابط بواسطه تمهیم روش ها و ابزارهای ضد بارداری و سقط جنین غیرقانونی کافی است توجه کنیم. سالانه حدود ۸۰ هزار جنین به صورت قانونی و غیرقانونی در کشور سقط می شوند که در این میان، هر ساله ده ها زن جوان که به دلیل ناخواسته باردار شدن، تن به تیغ تیز پزشکان قلابی در شرایط کاملا غیربهداشتی می دهند و جان خود را در این راه می گذارند. بیشتر دختران و زنانی که به سقط جنین دست می زنند، زیر ۲۵ سال هستند که شاید مهم ترین دلایل آن، روابط ممنوع قبل از ازدواج بوده یا این که در دوران نامزدی باردار شده اند نرخ مراکز غیرقانونی سقط جنین نیز متفاوت است؛ از ۵۰۰ هزار تومان در اتاق خانه ای قدیمی و در یکی از محلات جنوبی شهر گرفته تا بالای ۲ میلیون تومان در یکی از اتاق های به ظاهر بهداشتی و شیک در شمال شهر. پزشکان قلابی یا ماماها و برخی پزشکان متخصصی که دست به کار غیرقانونی سقط جنین می زنند، همگی از جنس زن نیستند و برخی مرد هم هستند.

(روزنامه جام جم، ۲/۲/۱۳۸۷: ۱۴)

راه حل ها

تربیت دختران و پسران برای اتخاذ رویکرد انسانی در مراودات اجتماعی در کنار برقراری عدالت اجتماعی در توزیع امکانات اقتصادی؛ از مهمترین مواردی است که بواسطه تسهیل شرایط مادی و قراردادی ازدواج می تواند به کنترل پذیری انسانی - اجتماعی مراودات دختران و پسران جامعه ما یاری رساند و از هزینه بی بند و باری و خودانگیختگی و بی هنجاری در این زمینه بکاهد. ▲

نسبت به ازدواج ۷/۸ درصد ثبت شده که بیشترین نسبت در کلان شهر تهران، معادل ۱۴ درصد و کمترین نسبت در ایلام، معادل ۱۶ صدم گزارش شده است. بنابراین تعداد طلاق در شهر تهران، نزدیک به ۹۰ برابر ایلام بوده است. میزان طلاق در کشور در سال های بعد به ترتیب به ۱/۸ صدم در سال ۷۶، ۹/۷ صدم در سال ۷۷، ۲/۸ صدم در سال ۷۸، ۳/۸ صدم در سال ۷۹، ۵/۹ صدم در سال ۸۰، ۱۰/۲ صدم در سال ۸۱، ۶/۱۰ صدم در سال ۸۲، ۱۰/۲ صدم در سال ۸۳، ۸/۱۰ صدم در سال ۸۴ و ۱۲ صدم در سال ۸۵ رسیده است. در سال ۱۳۸۵ میزان طلاق در تهران ۲۱/۴ صدم و در استان ایلام ۴۳ صدم درصد بوده است؛ یعنی که نسبت میزان طلاق در استان تهران در مقایسه با ایلام در سال ۷۵، نزدیک به ۹۰ برابر بوده در سال ۸۵ به حدود ۵۰ برابر کاهش یافته است.

در سال ۸۵ در استان تهران در قبال هر ۵ ازدواج یک طلاق ثبت شده است و با توجه به این که بسیاری از خانواده ها به خاطر حفظ آبرو طلاق عاطفی را بر طلاق رسمی ترجیح می دهند، پس می توان نتیجه گرفت که وضعیت خانواده های ایرانی لرزان تر از آن است که آمار رسمی نشان می دهد. همچنین طی سال های ۷۵ تا ۸۵، آمار ازدواج، ۶۴ درصد رشد داشته است، اما طلاق ۱۲۲ درصد رشد را نشان می دهد. ۸۰ درصد تقاضای طلاق ارائه شده در تهران، از سوی زنان بوده است و آن ها مهریه خود را بخشیده اند، بنابراین الگوی طلاق بیش از گذشته از طلاق رجعی به طلاق توافقی تغییر یافته است. این موضوع از آن جا نگران کننده است که در طلاق توافقی، زن ها هم از دسترسی به مهریه و مزایای قانونی دیگر بی بهره می شوند و هم امکان رجوع کاهش پیدا می کند.»

(روزنامه خراسان، ۸/۱۱/۱۳۸۶: ۱۲) در همین زمینه «مدیر کل پیگیری و هماهنگی امور استانها و سازمانهای قوه قضائیه، ترک نفقه را علت ۶۷ درصد طلاق ها در کشور عنوان کرد و این در حالی است که ریشه این امر را باید در بیکاری جستجو کرد». (روزنامه آفتاب یزد، ۱۶/۱۱/۱۳۸۶) همچنین «نتایج یک تحقیق دانشجویی در ۱۵ استان کشور نشان می دهد که ۸۵ درصد زنان متهم به قتل همسران که به دلایلی قصد متارک داشته و موفق نشدند، چاره ای جز کشتن شوهر خود نیافتند. ۶۶ درصد زنانی که مرتکب قتل همسرشان شده و در این امر مشارکت یا معاونت داشته اند، اظهار کردند در دوران زندگی مشترک، بارها مشاجره و قهر و آشتی داشته اند، اما بیشتر این زنان متهم به قتل همسر که قصد متارک داشته و به دلایلی از جمله مخالفت شوهر والدین، وجود فرزندان و نیاز مالی، شرایط زندگی را تحمل کرده، در نهایت صبر و تحملشان به سرآمده و چاره ای جز کشتن و از بین بردن همسر خود نیافتند. (روزنامه همشهری، ۱۳۸۶/۱۰/۱۲: ۲۳) بالاخره ۱۵ درصد قتل های کشور ناشی